

Digitale betalinger spiller en viktig rolle i å skape gode digitale offentlige tjenester

Et dokument produsert for den norske regjeringen.

Om Mastercard

Mastercard er et teknologiselskap i betalingsbransjen i 210 land. Vårt globale nettverk behandler cirka 140 milliarder betalinger hvert år.

Vi har vært en viktig del av det norske betalingssystemet siden 1972. Våre norske konto-til-konto-tjenester står under direkte tilsyn av Norges Bank. Vi leverer teknologi som brukes i norske betalinger med debetkort, kredittkort og kontobetalinger. Mastercard er utpekt som et systemviktig betalingssystem (SIPS) og er dermed under direkte tilsyn av Den europeiske sentralbanken.

Mastercard utsteder ikke kort, gir ikke kreditt, samler ikke inn betalinger, fastsetter ikke renter og inngår ikke direkte betalingsavtaler med bedrifter. I stedet leverer vi teknologien som knytter sammen og muliggjør betalinger mellom banker, forbrukere, forhandlere og bedrifter.

Overblikk

Norge har en av verdens mest teknologisk avanserte offentlige sektorer og en av verdens mest digitale økonomier. Derfor kan norsk politikk for digitalisering og teknologi få store konsekvenser utenfor Norges grenser. Hvordan Norge velger å digitalisere offentlig sektor, kan bli et utstillingsvindu for andre myndigheter i resten av verden.

Betalinger er blodomløpet i det digitale samfunnet, både i offentlig og privat sektor. Mastercard mener at den nye digitaliseringsstrategien bør inneholde tiltak for å forenkle, beskytte, effektivisere og øke tilgjengeligheten for betalingsstrømmer i offentlig sektor.

Norske betalinger er svært digitale, med en av verdens laveste andeler av kontantbruk, sjekker og papirfakturaer. Offentlig sektor er allerede svært digital når det gjelder betalinger. Nesten alle betalinger til og fra offentlig sektor kan nå gjøres digitalt, inkludert skatter, avgifter, ytelser, lønn, anskaffelser og brukerbetalinger. Den høye graden av digitalisering sparer tid og penger, reduserer kompleksiteten og gjør det enklere for innbyggerne å samhandle med offentlig sektor.

Vi mener imidlertid at det fortsatt er mange områder av betalinger til og fra offentlig sektor som kan forenkles og gjøres mer tilgjengelige for brukerne ved hjelp av ny teknologi. Betalinger til og fra det offentlige kan gjøres sikrere ved å ta i bruk

betalingsmetoder med avansert overvåking, deteksjon og forebygging av svindel. Myndighetene kan også øke betalingssikkerheten ved å samarbeide med andre myndigheter og internasjonale aktører for å avdekke og forebygge svindel, hvitvasking og cyberkriminalitet. Samtidig må digitaliseringen skje på en måte som sikrer at sårbare grupper ikke mister tilgang til offentlige tjenester, betalinger og finansiering. Til slutt mener Mastercard at digitalisering av offentlig sektor vil dra nytte av samarbeid, dialog og kunnskapsdeling med privat sektor.

I dette dokumentet vil vi presentere tre forslag for hvordan Norge kan utvikle en vellykket politikk for å forbedre digitale betalinger i den offentlige sektoren.

Forslag 1: Regjeringen bør prioritere digital inkludering i strategien.

Forslag 2: Regjeringen bør styrke cybersikkerheten gjennom internasjonalt samarbeid.

Forslag 3: Regjeringen bør lære av og samarbeide med privat sektor om digitalisering.

Forslag 1: Regjeringen bør prioritere digital inkludering i strategien

Et mer digitalt samfunn øker også risikoen for og kostnadene ved å falle utenfor. Mastercard mener at digitaliseringsstrategien bør anerkjenne de potensielle ulempene ved digitalisering, bygge videre på den eksisterende handlingsplanen for digital inkludering og inkludere planer for å kartlegge, forebygge og redusere digitalt utenforskap.

Digitalt utenforskap er en viktig årsak til økonomisk ulikhet. Faktorer som gjør folk mer sårbare for digitalt utenforskap, er blant annet lav inntekt, lav utdanning, arbeidsledighet, høy alder og språkbarrierer. Digitalt utenforskap legger ytterligere press på disse gruppene ved å begrense tilgangen til offentlige og private tjenester, velferdsordninger, betalinger, banker og finansiering.

Det trengs mer kunnskap for å løse problemet. Mastercard mener at regjeringen i forbindelse med utviklingen av strategien bør undersøke hvilke grupper som er mest utsatt for digitalt utenforskap, hva som fører til utenforskap, og hvordan digitale offentlige tjenester og betalingsstrømmer kan forbedres for å gi flere tilgang.

Betalingsinnovasjon kan spille en viktig rolle for å redusere digitalt utenforskap. Ny teknologi, forenklede brukeropplevelser og et bredere spekter av betalingsalternativer kan gjøre det enklere for flere å dra nytte av offentlige tjenester og ytelser. Strategien bør ha som mål å identifisere betalingsstrømmer som kan digitaliseres og forenkles ytterligere. Overgangsteknologier som forhåndsbetalte kort spiller i dag en viktig rolle når det gjelder å gi grupper som ikke har tilgang til banktjenester, og bør fortsatt brukes.

I Norge spiller bank- og betalingssektoren en viktig rolle i å gi tilgang til offentlige tjenester gjennom BankID. Digitaliseringsstrategien bør sikre at hele befolkningen har pålitelig tilgang til grunnleggende digitale bank- og betalingstjenester.

Opplæring av grupper med lav digital kompetanse bør også prioriteres, både på nasjonalt og lokalt nivå.

Forslag fra Mastercard:

- Ta hensyn til og bygge videre på regjeringens eksisterende strategi for digital inkludering når de utvikler digitaliseringsstrategien.
- Sikre at alle har tilgang til grunnleggende digitale bank- og betalingstjenester. Sørg for at bestemmelsene i Finansavtaleloven og EUs betalingskontodirektiv følges.
- Forenkle digitale betalingsstrømmer. Strategien bør identifisere områder der betalinger til og fra offentlig sektor kan gjøres mer effektive og enklere for brukerne. Dette kan omfatte flere betalingsalternativer, for eksempel kort og digitale fakturaer.
- Fortsette å bruke forhåndsbetalte kort for å gi ytelse til grupper som ikke har tilgang til banktjenester, og vurdere å utvide eller forbedre dagens løsninger.
- Etablere, støtte eller utvide programmer for å lære bort digitale verktøy til sårbare grupper som flyktninger og eldre, i samarbeid med ideelle og kommersielle organisasjoner.

Forslag 2: Regjeringen bør styrke cybersikkerheten gjennom internasjonalt samarbeid.

Mastercard mener at svindel, hvitvasking og nettkriminalitet er globale trusler som krever globale løsninger. Det digitale trusselbildet blir stadig mer internasjonalt og komplekst. Antallet målrettede cyberangrep og sofistikerte svindelforsøk mot norske bedrifter og privatpersoner øker. Underleverandører er målet for seks av ti cyberangrep mot norske organisasjoner, ifølge en ny undersøkelse utført av PwC som ble offentliggjort i høst. Den økonomiske situasjonen i 2023 og 2024 fører til lavere investeringsvilje i cybersikkerhetstiltak, ifølge PwC. Derfor er det avgjørende at norsk offentlig sektor deltar i den internasjonale delingen av beste praksis for sikkerhetsteknologi, regler og standarder.

Myndighetene bør engasjere seg i internasjonalt samarbeid for å redusere trusselen fra internasjonal kriminalitet. Harmoniserte regler på tvers av landegrensene reduserer trusselen fra sikkerhetssårbarheter i enkeltland og gir et ekstra beskyttelsesnivå. Norske regler for cybersikkerhet bør ligge tett opp til EU, og norske myndigheter bør søke å gi innspill til cybersikkerhetspolitikken på europeisk nivå. Regjeringen bør ha en tett dialog med norske og internasjonale aktører innen

finansteknologi og legge til rette for bruk av de beste tilgjengelige sikkerhetsverktøyene for bank- og betalingssystemer i Norge.

Et viktig verktøy for å redusere svindel, hvitvasking og økonomisk kriminalitet er transaksjonsovervåking i sanntid på systemnivå. I vårt globale kortnettverk gjør slik overvåking oss i stand til å oppdage og stoppe ulovlige transaksjoner før de gjennomføres.

Effektiv overvåking krever imidlertid at banker og andre finansinstitusjoner har mulighet til å dele transaksjonsdata med systemoperatørene i sanntid. I Norge er dette i dag mulig for kortnettverk, men ikke for konto-til-konto-nettverk. Myndighetene bør søke å harmonisere reglene på tvers av verdikjeden og legge til rette for nødvendig datadeling for effektiv transaksjonsovervåking under bekjempelsen av svindel.

Mastercard mener at nasjonaliteten til leverandører av betalingsinfrastruktur ikke bør ha betydning for vurderingen av påliteligheten. Det er ingen positiv sammenheng mellom geografisk nærhet til et selskaps opprinnelse og sikkerhet. Et globalt omfang muliggjør både desentralisering av operasjonell risiko og forebygging av svindel på tvers av landegrensene.

Vi mener at innføring av regler om datalokalisering i Norge kan skade både forbrukere og bedrifter. For det første kan det føre til at kritisk infrastruktur i Norge ikke får tilgang til informasjon som er nødvendig for å overvåke og identifisere risiko. Dette vil gå ut over cybersikkerheten og kampen mot svindel og økonomisk kriminalitet. For det andre vil det kunne øke driftskostnadene for norske selskaper, særlig små og mellomstore bedrifter, noe som i siste instans vil gi økte kostnader for forbrukerne.

Mastercard mener også at datareguleringer som GDPR er bedre verktøy for å sikre data enn lokaliseringskrav. GDPR gjelder for betalingsopplysninger om norske borgere som er lagret i Norge og i andre europeiske og ikke-europeiske land, og krever at selskaper implementerer robuste datasikkerhetstiltak uavhengig av hvor opplysningene behandles eller lagres.

Forslag fra Mastercard:

- Styrke samarbeidet på tvers av landegrensene for å forebygge og avdekke nettkriminalitet.
- Harmonisere norsk regelverk og praksis for forebygging og avdekking av datakriminalitet og svindel med EU.
- Revidere hvilke former for datadeling som er tillatt mellom enheter i konto-til-konto-betalinger for å forhindre svindel og hvitvasking av penger.
- Harmonisere regler mellom ulike deler av den finansielle verdikjeden.
- Unngå å innføre unødvendige krav til datalokalisering som kan stå i veien for effektiv avdekking av svindel og kriminalitet.

- Samarbeide med internasjonale leverandører av finansielle tjenester om cybersikkerhet og forebygging av svindel på tvers av landegrensene.

Forslag 3: Regjeringen bør lære av og samarbeide med privat sektor om digitalisering

Private selskaper har gjennom årene utviklet flere store digitaliseringsprosjekter. Flere selskaper har kunnskap, kompetanse og mye å bidra med på digitaliseringsområdet. Offentlige virksomheter bør være åpne for private digitaliseringsprosjekter for å skape de beste løsningene for alle.

Offentlig-privat samarbeid bør være det ledende prinsippet for digitalisering av offentlig sektor. Mastercard mener at betalinger i offentlig sektor er et område som kan dra nytte av offentlig-privat samarbeid. Det er et stort potensial for å forenkle betalingsstrømmer og -oppgjør i offentlig sektor, blant annet innen helsevesenet. Et godt samarbeid mellom privat og offentlig sektor er en nøkkelfaktor her.

Regjeringens strategi bør anerkjenne den viktige rollen private selskaper spiller som pådrivere for digital innovasjon på områder som finansielle tjenester. I tillegg bør de samarbeide med offentlig sektor på områder som betalingsinfrastruktur, cybersikkerhet og digitale sentralbankvalutaer.

Myndighetene bør støtte betalings- og fintech-innovasjon og bidra til å realisere det internasjonale potensialet i sektoren.

Forslag fra Mastercard:

- Utnytte potensialet i offentlig-private partnerskap i digitaliseringsprosjekter.
- Inkludere privat sektor i politiske beslutninger om digitalisering av offentlig sektor.
- Samarbeide med privat sektor for å forenkle betalingsstrømmene i offentlig sektor og på områder som helsevesenet.
- Skape like konkurransevilkår for internasjonale og nasjonale tjenesteleverandører i forbindelse med offentlige digitaliseringskontrakter.
- Støtte betaling og fintech-innovasjon.

*

Vi utdyper gjerne disse forslagene i direkte dialog med digitaliseringsdepartementet.